

P.Z. br. 670

HRVATSKI SABOR

KLASA: 940-01/19-01/01

URBROJ: 65-19-02

Zagreb, 9. srpnja 2019.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o ispitivanju porijekla imovine i oduzimanju nezakonito stečene imovine*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Ivan Pernar, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 8. srpnja 2019. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelj prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR

Nezavisni saborski zastupnik Ivan Pernar

U Zagrebu, 8. srpnja 2019.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i oduzimanju nezakonito stečene imovine

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine“ br. 81/13, 113/16, 69/17, 29/18), podnosim Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i oduzimanju nezakonito stečene imovine.

U skladu sa člankom 174. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će zastupnik Ivan Pernar.

**Nezavisni saborski zastupnik
Ivan Pernar**

Ivan Pernar (nezavisni zastupnik)

**PRIJEDLOG ZAKONA O ISPITIVANJU PORIJEKLA IMOVINE I
ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE**

Zagreb, srpanj 2019.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u članku 1. stavku 1., članku 2. stavku 4., podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Antikorupcijsko tijelo Vijeća Europe (GRECO) u izvješću objavljenom 3.5.2018. godine upozorava na nazadovanje u borbi protiv korupcije, pri čemu posebno izdvaja Hrvatsku kao jedna od osam država koje imaju najveći broj neprovedenih preporuka toga tijela s ciljem jačanja kapaciteta za borbu protiv korupcije. Prema podacima ugledne međunarodne nevladine organizacije Transparency International na ljestvici indeksa percepcije korupcije Hrvatska nazaduje i postaje sve korumpiranije društvo (pad u 2016. za dva boda percepcije korupcije u odnosu na prethodnu mjerenu godinu).

U RH velik broj pokrenutih kaznenih postupaka za korupcijska kaznena djela poput kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti (čl. 291 Kaznenog zakona, NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17), kaznenog djela nezakonitog pogodovanja (čl. 292. Kaznenog zakona), kaznenog djela primanja mita (čl. 293. Kaznenog zakona), kaznenog djela primanja mita (čl. 294. Kaznenog zakona), kaznenog djela trgovanja utjecajem (čl. 295. Kaznenog zakona) ali i značajan dio kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta (glava XXIV Kaznenog zakona) gdje su involvirani državni dužnosnici i trgovačka društva u kojima je Republika Hrvatska ili jedinca lokalne samouprave većinski imatelj udjela ne završavaju pravomoćnim osuđujućim presudama. Nadalje, Opći porezni zakon (NN 115/16) koji je stupio na pravnu snagu 1. siječnja 2017.god. proširuje ovlasti i mogućnosti poreznih tijela u utvrđivanju porijekla imovine u praksi poreznih postupaka na općenit način ali ne sadrži nikakve posebne odredbe koje bi omogućile ispitivanje porijekla imovine državnih dužnosnika. U poreznoj praksi uopće nema takvih postupaka kad jer riječ o državnim dužnosnicima. Opisani regulatorni okvir je neučinkovit u prevenciji zlouporabe službenih dužnosti i položaja te suštinski u određenoj mjeri stvara i poticaje za koruptivne radnje i protuzakonita pogodovanja. Propis kojim se uređuje ispitivanje porijekla imovine bio na pravnoj snazi u Hrvatskoj prije državne samostalnosti (Zakon o ispitivanju porijekla imovine i oduzimanja nezakonito stečene imovine kao republički propis SR Hrvatske) ali novi propis kojim bi se uredila predmetna materija na suvremeni način i u skladu s postojećim društvenim uređenjem nikad nije donesen.

Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i oduzimanju nezakonito stečene imovine predlaže uvođenje posebnog poreznog upravnog postupka ispitivanja porijekla imovine i oduzimanja nezakonito stečene imovine. Obveznici takvog postupka bili bi primarno svi državni dužnosnici (sukladno propisima koji uređuju prava i obveze državnih dužnosnika), suci koji nemaju status državnih dužnosnika prema Zakonu o pravima i obvezama državnih dužnosnika, članovi

uprava i nadzornih odbora odnosno upravnih odbora u monističkom sustavu ustrojstva trgovačkih društava u kojima se Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave javlja kao većinski imatelj udjela te članovi upravnih vijeća odnosno upravnih organa svih pravnih osoba s javnim ovlastima. Podredno obveznici postupka ispitivanja porijekla imovine bili bi i sljedeće povezane fizičke osobe primarnih obveznika ispitivanja porijekla imovine: bračni i izvanbračni drugovi, formalni i s njima izjednačeni neformalni životni partneri osoba istog spola, sestre i braća, svi potomci i posvojčad i roditelji ali samo u opsegu u kojem je njihova imovina posredno ili neposredno stečena pravnim poslovima s primarnim obveznicima ispitivanja porijekla imovine. Krug sekundarnih obveznika može bit proširen i na druge fizičke i pravne osobe ako nadležno tijelo koje vodi postupak ocijeni da postoji osnovana sumnja kako je pravnim poslovima imovina primarnih obveznika umanjena s ciljem prikrivanja stvarnog stanja imovinske mase primarnog obveznika. Postupak ispitivanja porijekla imovine po službenoj dužnosti pokreće mjesno nadležna porezna uprava i na njega se primjenjuju supsidijarno pravila Općeg poreznog zakona te Zakona o općem upravnom postupku. U postupku ispitivanja porijekla imovine zabranjena je porezna nagodba. U postupku ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo procjenjuje vrijednost imovine obveznika postupka sukladno pravila računovodstvene i revizorske struke odnosno međunarodnim računovodstvenim i revizorskim standardima.

U tijeku postupka ispitivanja porijekla imovine primarni obveznik ispitivanja ne može bez posebnog odobrenja nadležnog tijela koje vodi postupak raspolagat pravom vlasništva i drugim stvarnim pravima na nekretninama, motornim vozilima i plovilima te drugim pokretnim stvarima čija je tržišna vrijednost viša od prosječne plaće u Republici Hrvatskoj te također ne može raspolagat dionicama i drugim vrijednosnim papirima te primati ili uplaćivati novčane iznose više od bruto iznosa njegove plaće odnosno bruto iznosa naknade za članstvo. Svi pravni poslovi poduzeti bez navedenog odobrenja nadležnog tijela su ništetni.

Smisao postupka ispitivanja porijekla imovine jest da utvrđivanje postojanja odnosno nepostojanja nerazmjera između imovine obveznika i njegovih prihoda. Ne postoji vremensko ograničenje ispitivanja. Nadležno porezno tijelo donosi rješenje o postojanju odnosno nepostojanju nerazmjera između imovine i prihoda. U slučaju utvrđeno nerazmjera između prihoda i imovine obveznik postupka ne može obnašat dužnost na koju je izabran odnosno imenovan osim kod zastupnika u Hrvatskom saboru gdje žalba odnosno upravna tužba iznimno odgađa izvršenje rješenja. Također, u slučaju utvrđivanja postojanja nerazmjera između imovine i prihoda obveznika ispitivanja porezno tijelo dužno je dostavit Državnom odvjetništvu rješenje zajedno sa svim ispravama i drugim dokazima radi donošenja državno odvjetničke ocjene o pokretanju odnosno nepokretanju kaznenog postupka.

Prijedlog Zakona o ispitivanju porijekla imovine i oduzimanju nezakonito stečene imovine obuhvaća i postupak oduzimanja nezakonito stečene imovine u slučaju da se rješenjem utvrdi kako postoji nerazmjer između prihoda i imovine. Postupak oduzimanja nezakonito stečene imovine je poseban postupak koji se pokreće po službenoj dužnosti a na njega se podredno primjenjuju odredbe o postupku ispitivanja porijekla imovine. Osnovna postupovna razlika nalazi se u činjenici da u postupku oduzimanja nezakonito stečene imovine žalba odnosno

upravna tužba odgađa izvršenje rješenja o oduzimanju imovine. Sva oduzeta imovina postaje vlasništvo Republike Hrvatske odnosno oduzeta novčana sredstva predstavljaju prihod Državnog proračuna Republika Hrvatske. Oduzeta nezakonito stečena imovina koristi se namjenski za demografsku obnovu Republike Hrvatske.

Primjenom predloženog rješenja kao posebnog propisa značajno bi se preventivno antikorupcijski utjecalo na državne dužnosnike i osobe koje obnašaju druge odgovorne i važne dužnosti a koje nemaju status državnih dužnosnika čime bi se suštinski unaprijedio regulatorni okvir za sprječavanje korupcije.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona u 2018. godini nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O ISPITIVANJU PORIJEKLA IMOVINE I ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE

I. TEMELJNA ODREDBA

Članak 1.

Ovim Zakonom se uređuju pretpostavke i postupak ispitivanje porijekla imovine za državne dužnosnike, suce, članove uprava i nadzornih odbora odnosno upravnih odbora trgovačkih društava u kojima je Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave većinski imatelj udjela te članove upravnih vijeća odnosno upravnih organa pravnih osoba s javnim ovlastima kao i s njima povezne osobe.

II. OBVEZNICI ISPITIVANJA PORIJEKLA IMOVINE

Članak 2.

(1) Primarni obveznici ispitivanja porijekla imovine su:

-svi državni dužnosnici sukladno propisima koji uređuju obveze i prava državnih dužnosnika

-svi suci koji se ne smatraju državnim dužnosnicima temeljem propisa koji uređuju obveze i prava državnih dužnosnika

-članovi uprava i nadzornih odbora odnosno upravnih odbora trgovačkih društava u kojima je Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave većinski imatelj udjela

-članovi upravnih vijeća odnosno upravnih organa svih pravnih osoba s javnim ovlastima

(2) Sekundarni obveznici ispitivanja porijekla imovine su bračni i izvanbračni drugovi, formalni i s njima izjednačeni neformalni životni partneri osoba istog spola, sestre i braća, svi potomci i posvojučad i roditelji osoba iz stavka 1. ovog članka ali samo u opsegu u kojem je njihova imovina posredno ili neposredno stečena pravnim poslovima s primarnim obveznicima ispitivanja porijekla imovine.

Članak 3.

Krug sekundarnih obveznika iz stavka 2. članka 2. ovog Zakona može bit proširen i na druge fizičke i pravne osobe ako nadležno tijelo koje vodi postupak

ocijeni da postoji osnovana sumnja kako je pravnim poslovima imovina primarnih obveznika umanjena s ciljem prikrivanja stvarnog stanja imovinske mase primarnog obveznika.

III. POSTUPAK ISPITIVANJA PORIJEKLA IMOVINE I POSTUPAK ODUZIMANJA NEZAKONITO STEČENE IMOVINE

Članak 4.

Postupak ispitivanja porijekla imovine je posebni upravni postupak na koji se podredno primjenjuju pravila koji uređuju porezni postupak i opći upravni postupak.

Članak 5.

U postupku ispitivanja porijekla imovine utvrđuje se postojanje odnosno nepostojanje nerazmjera između imovine i prihoda obveznika.

Članak 6.

Postupak ispitivanja porijekla imovine vodi mjesno nadležno porezno tijelo prema mjestu prebivališta obveznika ispitivanja porijekla imovine.

Članak 7.

Postupak ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo pokreće po službenoj dužnosti u trenutku imenovanja odnosno izbora primarnog obveznika postupka ispitivanja iz stavka 1. članka 2. ovog Zakona.

Članak 8.

Istodobno s pokretanjem postupak ispitivanja porijekla imovine za primarne obveznike postupka ispitivanja iz stavka 1. članka 2. ovog Zakona pokreće se i postupak ispitivanja imovine s njima povezanih fizičkih osoba iz stavka 2. članka 2. ovog Zakona te ako postoji osnovana sumnja i drugih fizičkih i pravnih osoba iz članka 3. ovog Zakona kao sekundarnih obveznika ispitivanja porijekla imovine ali samo u mjeri u kojim je njihova imovina posredno ili neposredno stečena pravnim poslovima s primarnim obveznicima ispitivanja porijekla imovine.

Članak 9.

U postupku ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo procjenjuje vrijednost imovine obveznika postupka sukladno pravila računovodstvene i revizorske struke odnosno međunarodnim računovodstvenim i revizorskim standardima.

Članak 10.

U tijeku postupka ispitivanja porijekla imovine primarni obveznik ispitivanja ne može bez posebnog odobrenja nadležnog tijela koje vodi postupak raspolagat pravom vlasništva i drugim stvarnim pravima na nekretninama, motornim vozilima i plovilima te drugim pokretnim stvarima čija je tržišna vrijednost viša od prosječne plaće u Republici Hrvatskoj.

Članak 11.

U tijeku postupka ispitivanja porijekla imovine primarni obveznik ispitivanja ne može bez posebnog odobrenja nadležnog tijela koje vodi postupak raspolagat dionicama i drugim vrijednosnim papirima te primati ili uplaćivati novčane iznose više od bruto iznosa njegove plaće odnosno bruto iznosa naknade za članstvo.

Članak 12.

Svi pravni poslovi poduzeti bez odobrenja iz članaka 10. i 11. ovog Zakona ništetni su.

Članak 13.

U postupku ispitivanja porijekla imovine zabranjena je porezna nagodba.

Članak 14.

U postupku ispitivanja porijekla imovine ne primjenjuje se bankarska tajna te nadležno porezno tijelo ima pravo uvida u stanje svih računa primarnih i sekundarnih obveznika otvorenih kod kreditne institucije te pravo uvida u pregled svih zabilježenih transakcija novčanih sredstava bez odgode.

Članak 15.

U postupku ispitivanja porijekla imovine na nadležno porezno tijelo ne primjenjuje se tajnost ugovora otajnom društvu ili obveza tajnosti iz ugovora o ortaštvu.

Članak 16.

U postupku ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo donosi rješenje kojim se utvrđuje postojanje odnosno nepostojanje nerazmjera između imovine i prihoda obveznika postupka.

Članak 17.

U slučaju utvrđivanja nerazmjera između imovine i prihoda rješenjem se određuje zabrana obnašanja dužnosti odnosno članstva te se pokreće postupak oduzimanja nezakonito stečene imovine.

Članak 18.

U slučaju kad je poreznim rješenjem utvrđen nerazmjer između imovine i prihoda izabranih zastupnika u Hrvatskom saboru iznimno od članka 16. ovog Zakona žalba i upravna tužba odgađaju izvršenje rješenja.

Članak 19.

U slučaju kad je rješenjem utvrđen nerazmjer između imovine i prihoda primarnih i sekundarnih obveznika ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo dužno je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostaviti rješenje kao i sve prikupljene dokaze i isprave radi donošenja državno-odvjetničke procjene o pokretanju kaznenog postupka.

Članak 20.

(1) Na postupak oduzimanja nezakonito stečene imovine primjenjuju se odredbe ovog Zakona o postupku ispitivanja porijekla imovine.

(2) U tijeku postupka oduzimanja nezakonito stečene imovine nadležno porezno tijelo donosi rješenje kojim se utvrđuje oduzimanje imovine .

Članak 21.

U postupku oduzimanja nezakonito stečene imovine žalba odnosno upravna tužba odgađa izvršenje rješenja.

Članak 22.

Rešenjem o oduzimanju imovine protiv kojeg nije dopuštena žalba odnosno pravomoćnom i konačnom odlukom nadležnog upravnog suda oduzeta imovina

postaje vlasništvo Republike Hrvatske a oduzeta novčana sredstva prihod državnog proračuna Republike Hrvatske.

Članak 23.

Oduzeta imovina iz članka 22. ovog Zakona koristi se namjenski za demografsku obnovu Republike Hrvatske.

IV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 24.

(1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će za prekršaj porezni obveznik koji prikriva ili sudjeluje u prikrivanju imovine obveznika postupka ispitivanja porijekla imovine iz članka 2. ovog Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba kod pravne osobe poreznog obveznika novčanom kaznom od 50.000,00 do 500.000,00 kuna.

V. PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 25.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Propisuje se predmet Zakona.

Uz članak 2.

Propisuje se krug primarnih i sekundarnih obveznika postupka ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 3.

Propisuje se proširenje kruga sekundarnih obveznika postupka ispitivanja porijekla imovina i na druge fizičke i pravne osobe u slučaju da nadležno porezno tijelo koje vodi postupak ocijeni kako postoji osnovana sumnja da je pravnim poslovima imovina primarnih obveznika umanjena s ciljem prikrivanja stvarnog stanja imovinske mase primarnog obveznika.

Uz članak 4.

Propisuje se pravna priroda postupka kao posebnog upravnog postupka odnosno poreznog postupka.

Uz članak 5.

Propisuje se cilj postupka ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 6.

Propisuje se da postupak vodi mjesno nadležno porezno tijelo prema mjestu prebivališta obveznika ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 7.

Propisuje se da postupak ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo pokreće po službenoj dužnosti u trenutku imenovanja odnosno izbora primarnog obveznika.

Uz članak 8.

Propisuje se istodobno pokretanje postupka ispitivanja porijekla imovine za primarne obveznike i pokretanje postupka ispitivanja imovine za sekundarne obveznike te ako postoji osnovana sumnja i drugih fizičkih i pravnih osoba ali samo u mjeri u kojim je njihova imovina posredno ili neposredno stečena pravnim poslovima s primarnim obveznicima ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 9.

Propisuje se način utvrđivanja vrijednosti imovine u postupku.

Uz članak 10.

Propisuje se kako u tijeku postupka ispitivanja porijekla imovine primarni obveznik ispitivanja ne može bez posebnog odobrenja nadležnog tijela koje vodi postupak raspolagat pravom vlasništva i drugim stvarnim pravima na nekretninama, motornim vozilima i plovilima te drugim pokretnim stvarima čija je tržišna vrijednost viša od prosječne plaće u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 11.

Propisuje se kako u tijeku postupka ispitivanja porijekla imovine primarni obveznik ispitivanja ne može bez posebnog odobrenja nadležnog tijela koje vodi postupak raspolagat dionicama i drugim vrijednosnim papirima te primati ili uplaćivati novčane iznose više od bruto iznosa njegove plaće odnosno bruto iznosa naknade za članstvo.

Uz članak 12.

Propisuje se ništetnost pravnih poslova sklopljenih bez odobrenja nadležnog tijela koje vodi postupak u tijeku trajanju postupka.

Uz članak 13.

Propisuje se zabrana porezne nagodbe u postupku ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 14.

Isključuje se primjena bankarske tajne u postupku ispitivanja porijekla imovine te se propisuje ovlast nadležnog poreznog tijela na uvid u stanje svih računa primarnih i sekundarnih obveznika otvorenih kod kreditne institucije te uvid u pregled svih zabilježenih transakcija novčanih sredstava i to bez odgode.

Uz članak 15.

Utvrđuje se isključenje tajnosti ugovora o tajnom društvu ili obveze tajnosti iz ugovora o ortaštvu u postupku ispitivanja porijekla imovine.

Uz članak 16.

Propisuje se da u postupku ispitivanja porijekla imovine nadležno porezno tijelo donosi rješenje kojim se utvrđuje postojanje odnosno nepostojanje nerazmjera između imovine i prihoda obveznika postupka.

Uz članak 17.

Propisuje se zabrana obnašanja dužnosti (osim za izabrane saborske zastupnike gdje žalba odnosno upravna tužba odgađa izvršenje) odnosno članstva te pokretanje postupka oduzimanje nezakonito stečene imovine u slučaju rješenjem utvrđenog nerazmjera između imovine i prihoda.

Uz članak 18.

Propisuje se iznimka za izabrane saborske zastupnike u slučajevima kad je poreznim rješenjem utvrđen nerazmjer između imovine i prihoda gdje žalba i upravna tužba odgađaju izvršenje.

U članak 19.

Propisuje se obveza nadležnog porezno tijelo u slučaju kad je rješenjem utvrđen nerazmjer između imovine i prihoda primarnih i sekundarnih obveznika ispitivanja porijekla imovine da dostavi Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske samo rješenje kao i sve prikupljene dokaze i isprave radi donošenja državno-odvjetničke procjene o pokretanju kaznenog postupka.

Uz članak 20.

Utvrđuje se podredna primjena odredbi Zakona o postupku ispitivanja porijekla imovine i na postupak oduzimanja nezakonito stečene imovine te da nadležno tijelo u postupku oduzimanja nezakonito stečene imovine nadležno tijelo donosi rješenje.

Uz članak 21.

Propisuje se da u postupku oduzimanja nezakonito stečene imovine za razliku od postupka ispitivanja porijekla imovine (osim kod izabраниh saborskih zastupnika) kako žalba odnosno upravna tužba odgađaju izvršenje rješenja.

Uz članak 22.

Propisuje se kako konačnim rješenjem (rješenjem protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba) o oduzimanju imovine odnosno pravomoćnim i konačnom odlukom nadležnog upravnog suda oduzeta imovina postaje vlasništvo Republike Hrvatske a oduzeta novčana sredstva prihod državnog proračuna Republike Hrvatske.

Uz članak 23.

Propisuje se kako oduzeta imovina koristi se namjenski za demografsku obnovu Republike Hrvatske.

Uz članak 24.

Propisuju se prekršajne novčane kazne od 50.000,00 do 500.000,00 kuna za poreznog obveznika koji prikriva ili sudjeluje u prikrivanju imovine obveznika postupka ispitivanja porijekla imovine kao i za odgovornu osobu kod pravne osobe poreznog obveznika.

Uz članak 25.

Propisuje se stupanje Zakona na pravnu snagu.